

Universitat per a tothom

El conjunt de l'ensenyament públic ha patit al llarg dels últims anys un seguit de canvis que posen sobre la taula debats ideològics sobre què és i com ha de ser l'educació. Mitjançant la LOU, la LUC, la LOCE, la LEC o el Reial Decret d'ordenació de les titulacions universitàries oficials, que regula els nous graus i màsters en el context de l'Espai Europeu d'Educació Superior, diversos governs i administracions han intentat reformar el marc legal que regeix l'educació amb més o menys transparència.

La universitat no n'ha quedat al marge i, condicionada pel model socioeconòmic que s'està configurant a nivell global sota les premisses dels tractats de Maastricht i d'Amsterdam, està sent víctima de molts canvis a corre-cuita que no permeten espais de reflexió sobre la qüestió de fons: què és la Universitat Pública?

Les presses, la burocràcia i la manca de consciència política i de debat estant portant la comunitat universitària a un estat polaritzat, en què alguns parlen de "privatització", "precarització" i "mercantilització" mentre els altres diuen "excel·lència", "competitivitat" i "Europa".

En definitiva, el model de convergència econòmica amb la resta d'Europa i les polítiques dominants concretades en el pacte d'estabilitat aprovat pels governs de la Unió Europea pot suposar el pas cap a una política de restriccions socials amb el perill que això comportaria pels drets de totes les persones a l'accés de la cultura, a l'educació, a formar-se professionalment i a realitzar-se en llibertat.

En l'àmbit universitari ja s'estan manifestant les conseqüències de l'aplicació d'aquests plans d'austeritat pressupostària que atempten contra les bases mateixes de la universitat pública i les conquestes polítiques i socials que els diversos sectors universitaris hem aconseguit arrencar en el passat. Previsiblement, aquestes polítiques es faran encara més visibles en els pròxims temps per mitjà de retallades pressupostàries, privatitzacions i una limitació de la participació democràtica en la presa de decisions.

Davant d'aquesta situació complexa, considerem que el caràcter públic de la universitat es pot veure distorsionat i amenaçat per polítiques irresponsables amb els serveis públics, les conseqüències de les quals assenyalem a continuació.

1. Procés de mercantilització de la universitat pública, les funcions de la qual (docència, investigació, etc.) passen a ser valorades des l'òptica de rendibilitat econòmica. Aquelles activitats i pràctiques universitàries que no presenten formes de rendibilitat immediata tendeixen a ser abolides. Com a conseqüència d'aquest procés global (privatitzacions, gestió empresarial, competència entre universitats...), el compromís fonamental de la universitat tendeix a ser, no ja amb la societat, sinó amb el mercat.
2. L'ajust econòmic aplicat per l'administració pública s'està traduint en una retallada de les despeses socials, que afecta molt directament a l'educació. La disminució de la subvenció a les universitats públiques s'està compensant amb un augment del finançament privat: increment de taxes, convenis amb empreses privades...
3. Inici d'un procés de privatització encoberta i informal de la universitat que comporta la socialització dels costos i la privatització dels beneficis de les activitats desenvolupades en el marc universitari: utilització de fons públics per a finalitats privades al sí de la pròpia universitat pública mitjançant el finançament d'activitats que produeixen beneficis a particulars; abandonament, privatització, subcontractació o dependència de personal, màximament precaritzat, dels serveis complementaris o culturals de la universitat...
4. Sistemes de beques insuficient en qualitat i quantitat i poc rigorós en els seus criteris de concessió i instauració de l' "alternativa" dels crèdits a baix interès avalats per l'estat ("crèdits tous").
5. Qualitat de l'ensenyament i dels plans d'estudi deficient. L'escassetat de recursos, cada cop més patent, imposa restriccions d'accés i massificació dels estudis reglamentats i una deficient coordinació de la docència. Els nous plans d'estudi poden suposar una gran fragmentació i desarticulació dels programes alhora que el "nou model docent" centrat en l'alumne deixa molt que desitjar i suposa de vegades una sobrecàrrega lectiva per l'estudiant sense que siguin tangibles avenços pedagògics i millores en l'aprenentatge. Alhora, predomina de manera quasi exclusiva la valoració quantitativa i formal de l'ensenyament (nombre de crèdits cursats i pagats...) en detriment d'una valoració qualitativa i real (continguts de la docència, etc.) que configura uns plans d'estudi que desincentiven l'esperit crític dels i les estudiants i fomenten l'acceptació dòcil de les corrents hegemòniques de pensament.
6. Divisió econòmica de la formació universitària. La formació universitària avançada (màsters) és entre 2 i 3 vegades més cara que la formació universitària inicial (graus). Això suposa un filtre econòmic per accedir a les etapes formatives més elevades que posa en dubte l'accés universal i la igualtat d'oportunitats a la universitat.
7. Imposició d'un model d'ensenyament que està conduït a una professionalització de l'estudiant sense un règim de beques adient: horaris de matí i tarda alhora, rigidesa dels criteris de permanència, impossibilitat de combinar treball, estudi i oci, etc.
8. Aparició d'un procés de competència entre universitats amb finalitat

econòmica que genera forts desequilibris territorials en el sistema universitari: foment d'universitats de "primera i de segona", especialització de les universitats (en cicles o titulacions), manca de cooperació interuniversitària, etc.

9. Deteriorament i precarització de les relacions laborals del PAS i PDI. La funcionarització del professorat ha reforçat la jerarquia i la dualització del personal docent, mentre que les plantilles del personal administratiu romanen congelades malgrat la sobrecàrrega de treball que pateixen els seus membres.
10. Progressiva implantació d'un model de gestió empresarial de la universitat pública que suposa una retallada de la democràcia interna de manera que els òrgans de govern col·legiats son buidats de contingut i de poder decisor real. Existeix un predomini de criteris economicistes per damunt dels criteris d'educació i formació que es combinen amb la pervivència de pràctiques corporatives que mantenen xarxes de poder clientelar que condicionen la distribució de recursos en l'àmbit universitari.

Davant d'aquest panorama inquietant considerem imprescindible iniciar una àmplia campanya que permeti impulsar un procés de revitalització i democratització de la universitat a fi d'assegurar que sigui un servei públic en benefici de les persones, regit per criteris de justícia i igualtat. Volem evitar la degradació de l'ensenyament públic que comencem a percebre i començar a perfilar la Universitat que volem: pública i de qualitat, popular i al servei de la societat.

FINANÇAMENT

- 1 El finançament és un dels temes claus en la defensa de la Universitat Pública i de Qualitat. Per tant exigim:
 - 1.1 Un augment del finançament públic per les universitats com a mínim fins al 1'75% del PIB (mitjana de la OCDE).
 - 1.2 No al finançament públic de les universitats privades.
 - No homologar títols impartits en centres privats per part de les universitats públiques, sinó impartir-los a les pròpies universitats públiques tenint en compte l'equilibri territorial i integrant-los en la planificació general dels ensenyaments universitaris.
 - Prohibició de l'adscripció de centres privats per part de les universitats públiques.
 - 1.3 No a la privatització de serveis públics. No a la introducció d'empreses privades a les universitats públiques. Els serveis han de ser públics, gratuïts i accessibles amb igualtat d'oportunitats per a tothom. No a la utilització de recursos públics per finalitats privades.
- 2 S'ha de garantir l'accés universal a la universitat:
 - 2.1 Aconseguir la igualtat real en l'accés als estudis amb mesures com:
 - Eliminació progressiva de taxes.
 - Material (obligatori o complementari) accessible per a tothom.

Beques de transport, habitatge i menjador.

Implantació de les beques salari per a totes aquelles persones independitzades que necessiten treballar mentre estudien per viure.

- 2.2 Eliminació immediata de penalitzacions per a segones i successives matriculacions, per ser barreres econòmiques que discriminen a una part important dels estudiants dificultant la continuïtat dels estudis.
- 2.3 Revisió immediata dels criteris d'assignació de beques (que no deixi cap estudiant fora de la universitat per raons econòmiques) i augment d'aquestes (com a mesura transitòria fins aconseguir el que demanem en el punt 2.1).
- 3 Transferència de les competències en matèria de plans d'estudi, accés a la universitat i beques a la Generalitat.
- 4 Des de l'Administració catalana cal que s'actuï en la:
 - 4.1 Elaboració d'una Llei Catalana d'Universitats que contempli el seu finançament i sigui negociada amb els representant de la comunitat educativa, i que no deixi marge a l'arbitrarietat en el repartiment dels pressupost.
 - 4.2 Liquidació total del deute de la Generalitat amb les Universitats, amb el compliment efectiu dels terminis de lliurament de les partides pressupostàries.
 - 4.3 Actualització del Pla Plurianual d'Inversions i creació d'un mapa universitari consensuat amb tota la comunitat educativa. Adequació de les infraestructures a les funcions reals de la universitat: docència i investigació. No podem permetre barracons, aules en males condicions.

QUALITAT

- 5 Desmassificació. Reduir el nombre d'alumnes per classe per garantir una docència de qualitat. En cap cas, el nombre de matriculats per assignatura i grup no pot superar la cabuda de l'aula. Això implica un augment de grups i professorat.
- 6 Reduir la ràtio alumne/professor a un nombre raonable (en funció del tipus de classe i de l'assignatura).
- 7 Assegurar la plena integració de persones amb discapacitats.

PLANS D'ESTUDI

- 8 Revisió i planificació negociades dels plans d'estudi amb la comunitat educativa, tot incloent, com a mínim:
 - 8.1 Normalització dels diferents ritmes a l'hora de realitzar la carrera.
 - 8.2 Existència d'horaris diferenciats de matí i tarda (intensius) a tots els ensenyaments, tant per les classes com pels exàmens.
 - 8.3 Revisió dels continguts de les matèries, tot garantint un ensenyament integral i humanista.

DEMOCRATITZACIÓ

9 Democratització dels òrgans de govern de la Universitat Pública:

- 9.1 Reformulació de la composició i paper dels Consells Socials perquè aquests connectin realment universitat i societat (la seva funció teòrica). Cal que als Consells Socials no hi hagi representants de les entitats amb ànim de lucre.
- 9.2 Clarificació de les competències dels òrgans de govern i dels seus representants.
- 9.3 Revalorització dels òrgans de govern col·legiats (claustre, junta de facultat, consell d'estudis, etc.) que assegurin la democràcia interna. Cal retornar a aquests òrgans el poder de governar la universitat i entendre que representen un exemple de participació democràtica a la societat.
- 9.4 Fomentar la visió del Rector com a portaveu en detriment de la visió presidencialista.

TREBALLADORS/ES (PAS I PDI)

- 10 Reconeixement del dret de negociació col·lectiva dels i les treballadores de la universitat.
- 11 Augment salarial igual a l'IPC més la recuperació del poder adquisitiu perdut.
- 12 No a la congelació de plantilla: oferta d'ocupació suficient per donar un servei públic de qualitat, acabar amb la precarietat laboral i eliminar els sistemes de productivitat i les hores extres.
- 13 Augment de la ràtio PAS/Professorat del 0,5 actual fins al 1,7 (actual mitjana de l'OCDE) sense reduir el nombre de professors.
 - 13.1 Prohibició de contractació mitjançant ETTs a la universitat.
 - 13.2 Revisar les beques de col·laboració i eliminar aquelles que no constitueixen una experiència formativa. Augment de personal per a cobrir aquestes places laborals.

ADHESIÓ AL MANIFEST:

Nom i cognoms:

Sector:

DNI:

Data i signatura: